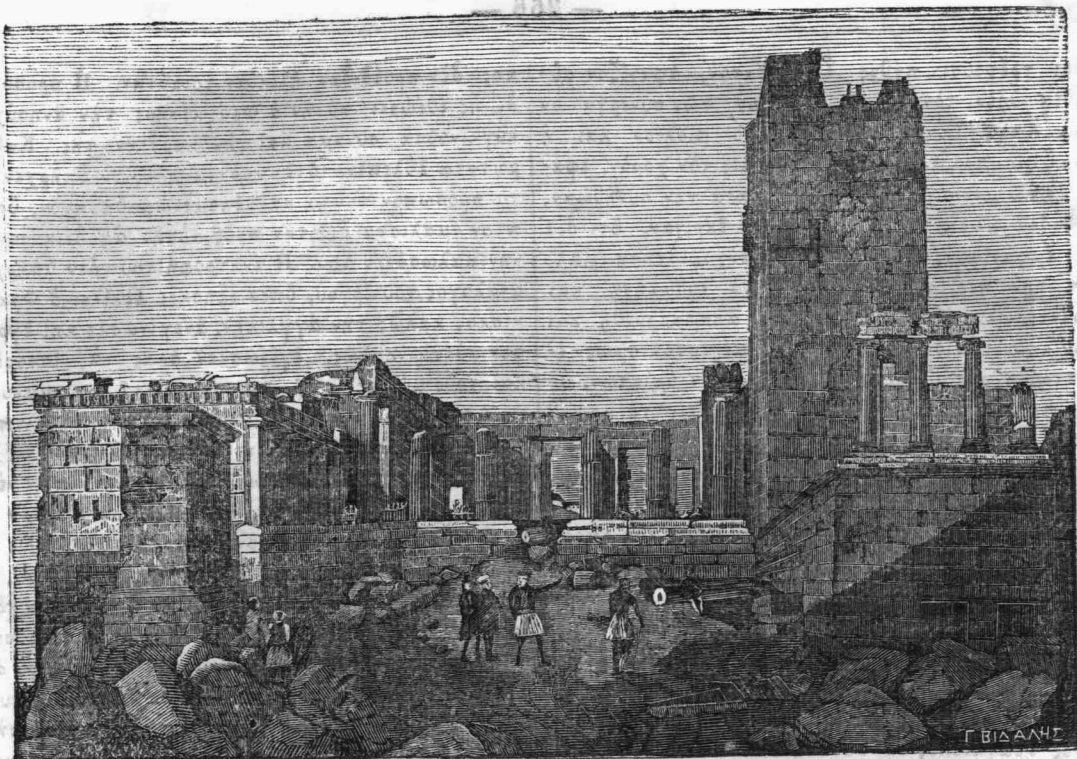

ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλάδ. 60.

Τόμος. Η'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1855.

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΕΙΟΥ.

Η ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΟΡΥΧΕΙΩΝ.

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 59.)

Δ'. Ο ΕΡΓΑΤΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Η ΠΟΙΝΗ ΤΗΣ ΓΑΛΗΣ.

Ὁ Φραγκίσκος ἦτο νέος 18 ἕως 20 ἐτῶν, εὐθυμότατος, λίαν ἰδιότροπος, κατὰ στιγμάς τινας σκεπτικός, ὀλίγο ἐργατικός, εἰς ἄκρον παρήκοος, ἄξιος ἀφεύκτου ἀποπομπῆς, ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἡμέρας, ἐάν δὲν συνιστάτο εἰς τὸν ἐργολάβου τοῦ ὀρυχείου ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον ἰδιοκτήτην διὰ τρόπου ἰδάζοντος. Ἐνεκα τούτου καὶ μόνου τοῦ λόγου τὸν ἐκράτουν εἰσέτι καθίστατο ὁμως ἀνυπόφορος εἰς τοὺς προϊσταμένους αὐτοῦ διὰ τῶν αἰωνίων παραπόνων του, προφασιζόμενος τὴν σκληρότητα, δι' ἧς μετεχειρίζοντο τοὺς συνεταίρους

του, τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐργασίαν, ἣν ἀπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων ἀπῆτουν, καὶ τὸν ἀκατάλληλον τρόπον τῆς διατηρήσεως τῶν μεταλλείων. Περιέπαιζεν, ἐψιθύριζεν, ὠργίζετο ἐπὶ πάντα τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα καὶ εἰς τὰς πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένας ἐπιπλήξεις ἀπεκρίνετο διὰ καγχασμῶν. Ἡ τοιαύτη διαγωγὴ αὐτοῦ, ἐγγίζουσα ἐπαισθητῶς τοὺς προϊσταμένους του, ἤθελεν ἐπισύρει πρὸς ἀμοιβὴν του τὴν εὐνοίαν τῶν συντρόφων του, ἐὰν καὶ παρ' αὐτῶν δὲν κατηγορεῖτο, ὡς ὑπεροκτικῶς προσφερόμενος αὐτοῖς. Τῶντι ὁ Φραγκίσκος οὐδέποτε ὤκειοτο μετ' αὐτῶν. Ὁ σάκκис ἀπεύθυνε πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον δὲν ἐσκόπει τὴν ἐναρξιν συνδιαλέξεως, ἀλλ' ἡρώτα αὐτοὺς δι' ὅπως αὐτοκρατορικοῦ ὕφους, δι' ὅσα εἶχον κατὰ τοῦ ἐργολάβου παράπονα καὶ διὰ τὰς βελτιώσεις, ὧν ἐκρίνον δεκτικὴν τὴν τύχην των.

Κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας ἐπίσης ὁ Φραγκίσκος ἐφαίνετο ὀλίγον κοινωνικὸς, καθὼς καὶ ἐν ταῖς ὥραις τῆς ἐργασίας. Αἱ διασκεδάσεις τοῦ σφαιριστηρίου, τῶν χαρτοπαιγνίων, ἡ πάλιν τῶν ἀλεκτρυόνων καὶ τῶν κυνῶν, δι' ἣν οἱ ὀρέχεται ἄγ-

γλοι τρέφουσι πάθος ζωηρότατον, αφανίζον αὐτοὺς, οὐδὲν τὸν εἶλκυε πλησίον τῶν συνεργατῶν του. Ἀπαξ μόνον ἢ δις, ὅτε τὸ βιολίον καὶ ἡ σαμβύκη προσεκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὸν χορὸν, ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, φέρων, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀνθοδέσμην εἰς τὸ πλευρόν. Ἄλλ' ἔκριναν, ὅτι διὰ τῆς ἐμφανίσσεως του εἰζήτει νὰ εὐχαριστήσῃ μάλλον τὴν περιέργειάν του, ἢ νὰ εὐθυμήσῃ καὶ τῶν τοιούτων συναθροίσεων. Τὸ μέγιστον ὅμως ἐλάττωμα αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἰδέαν τῶν ὀρύκτων, ὑπῆρχεν, ὅτι δὲν ἠνοῦτο μετ' αὐτῶν εἰς τὰ καπηλεῖα, ὅπου αὐτοὶ ἐμέθουν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τοῦ σαββάτου μέχρι τῆς κυριακῆς, ἐξοδεύοντες ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ὅτι ἐκέρδιζαν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας πόνων καὶ μόχθων (1). Ὁ Φραγκίσκος δημοσίᾳ καὶ ἀπροκαλύπτως ἐξέφραζε τὴν ἀπαξίωσίν του διὰ τὰ ἔργα ταῦτα ἥδη καὶ ἀπειράκις εὐρέθη εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ πληρώσῃ βαρυτίμως τὰς ἐπιπλήξεις καὶ τοὺς σαρκασμοὺς του· ἀλλὰ τότε μία λέξις καλὴ, μία ἀστείότης ἰδιότροπος καὶ ἀπροσδόκητος ἔδουον εἰς καυχασμοὺς τὸν θυμόν· ὁ ἀνυπόφορος Φραγκίσκος δὲ ὑπέστη εἰσέτι τὴν τιμωρίαν τῆς παραδόξου διαγωγῆς του.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶδομεν ἐξ ὧν τῶν παιδιῶν, ἅτινα εἰργάζοντο ἐν τῷ ὄρυχείῳ, ἡ Ἄννα μόνον ἐπέσυρε μᾶλλον τὴν προσοχὴν τοῦ παραδόξου αὐτοῦ ἐργάτου. Μετὰ τὴν παρέλευσιν ἐβδομάδων τινῶν παραδειγματικῆς περιστολῆς, ἐπεθύμησε πολὺ ἐπὶ τέλους νὰ τύχῃ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῆς λεπτομερῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς καταστάσεώς της καὶ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις παρεμόνειν, ὅπως τῇ ὁμιλήσῃ ἰδιαίτεράς· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν ἦτο εὐκόλον. Κατὰ μὲν τὰς ἐργασίμους ὥρας, αὕτη ἐνησχολεῖτο μακρὰν αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὰς τῆς ἀναπαύσεως, μεμακρυσμένη εἰς τὸν βυθὸν τοῦ μικροῦ της σπηλαίου, ἔδιδε, προγευματίζουσα, τὸ μάθημα εἰς τὸν μαθητὴν αὐτῆς. Ὁ Φραγκίσκος δὲν ἐδύνατο νὰ ὠφεληθῇ τῆς συγμῆς αὐτῆς, χωρὶς νὰ προσβάλλῃ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον· διότι τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας τῆς Ἄννης ἐπὶ τοῦ σπηλαίου τούτου τόσον ἀσφαλῶς ἦδη ἀπεκατέστη καὶ ἀνεγνωρίσθη, χάρις εἰς τὸν ἴδιον Φραγκίσκον, ὥστε ὁ φιλονεικῆσεν τὴν ὑπερτάτην αὐτῆς κυριότητα σκληρῶς ἠθελεν ἀποβληθῇ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐργατῶν. Ἐκτὸς ὅμως τούτου ἡ Ἄννα εἰργάζετο ἐν τῷ ὄρυχείῳ πρὸ ἐξ μηνῶν καὶ ἐπλησίαζε τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας της, εἰ καὶ τοῦ ἀναστήματός της ἡ σμικρό-

(1) Ἡ ῥοπή τῶν ἁγγλῶν ὀρύκτων πρὸς τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ὑπάρχει τοιαύτη, ὥστε εἰς αὐτῶν ἔλεγεν εἰς τὸν ἐπιτραπέντα τὴν ἐρευναν τῆς καταστάσεώς των: « Ἐχομεν εἰς τὸ χωρίον καὶ τινὰς ἑγκρατεῖς, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν εἶναι ὀρύκτης. Ἐάν τινες τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν τῆς ἀποχῆς ἀναμίγνυντο μεθ' ἡμῶν μετ' ὀλίγον ἤθελον καταθῆναι νὰ σερ- γίζαν ἡμῶν εἰς τὴν διώρυγα. »

της δὲν προείδεν ἡλικίαν τοιαύτην. Ἡ προσοχή, δι' ἧς ἐθεώρει αὐτὴν ὁ Φραγκίσκος τὴν ἀνησυχίαν, συγκινοῦσα συνάμα καὶ τὴν καρδίαν της. Καθαρῶτατα ἔβλεπεν, ὅτι μυστηριώδεις τι ὑπῆρχεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦτο καὶ ἐπομένως ὑποπτον, ὑποπτον μάλιστα διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀποδεικνυομένην καλωσύνην του. Ἡ ἀνατροφή του δὲν ὑπῆρχεν ἀνάλογος τοῦ ἔργου, ὅπερ ἐξήσκει. Ὡμίλει ὁ Φραγκίσκος καλῶς τὴν ἀγγλικὴν, ἀνεγίνωσκε καὶ ἔγραφεν αὐτὴν καλῶς, ἐγίνωσκεν ὅλας τὰς ἱστορίας καὶ τοὺς μύθους τῆς Ἄννης, καὶ τῇ ἐχρησίμευσεν, ὡς ὑποβολεὺς, ὁσάκις ἡ μνήμη τὴν ἐγκατέλειπε. Τοσοῦτον μάλιστα προσέβη, ὥστε ἐτόλμησε νὰ τῇ προσφέρῃ καὶ βιβλία, ὅπως ἀντλήσῃ ἀπ' αὐτῶν νέας ἱστορίας. Ἡ συστολὴ τῆς Ἄννης ἐκώλυεν αὐτὸν νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ θίλγητρον, ὅπερ ἀναμφιβόλως ἠθελεν ἐμπνέει αὐτῇ ἡ συναναστροφή προσώπου, ὅπερ ἐφαίνετο ἀνήκον εἰς τὴν αὐτὴν κοινωνικὴν τάξιν, ἐν ᾗ καὶ αὕτη ἐγεννήθη. Ὅλαι αἱ φιλοφροσύναι τοῦ Φραγκίσκου ἀπεκρούσθησαν διὰ τρόπον ἀποτόμου, ὅποῖον ἡ Ἄννα εἰς οὐδένα ἄλλον ἐδείκνυε. Καὶ διὰ τὴν ἀποκρῦψιν ἀναμφιβόλως εἰς ἑαυτὴν τὴν πραγματικότητα τῶν ἐντυπώσεών της, διὰ μεγάλῃς προθυμίας ἐδράττετο ἐκάστοτε τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ προάξῃ εἰς τὸ μέσον δυσἀρεσκίαν καὶ δυστροπίαν τινά.

Οὕτω π. χ. ὅτε ἡμέρα τινὶ οἱ ἐργάται ἀπηρίθμουν ἕκαστος τὰ ἔτη, ἐφ' ὅσα μετῆρχετο τὴν ἐργασίαν ταύτην, ὁ Φραγκίσκος, ἀποταθείς πρὸς τὴν Ἄνναν, τῇ εἶπε, διὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ ὑπεροπτικοῦ ὅρου:

— Καὶ σὺ, παιδί μου, ἀπὸ πόσον καιρὸν ἐργάζεσαι ἐδῶ; ποίαν ἡλικίαν ἔχεις;

— Κύριε ποτὲ δὲν ἐρωτῶσι τὴν ἡλικίαν τῆς γυναικός· ἀπεκρίθη ξηρῶς ἡ Ἄννα στρέφουσα συγχρόνως τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἐρωτῶντα αὐτὴν.

Ἡ συναναστροφή δλόκληρος διεῖρήθη γελῶσα καὶ ἐπευφήμησην εἰς μάθημα δοθὲν διὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας. Ὁ Φραγκίσκος δι' ἧθους σοβαροῦ καὶ διὰ κομικῆς ταπεινοφροσύνης ἐγερθεὶς ἐχαίρειτῃς ἐδαφιαίως, καὶ ὑπέλαβεν εἰπών·

— Εὐαρεστηθῆτε νὰ συγχωρήσῃτε, Κυρία, τὴν ἀκρισίαν μου. Χωρὶς νὰ ἐπιθυμῶ νὰ σὰς προσβάλλω ἐνόμιζον, ὅτι εἴσθε τῆς ἡλικίας, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες ἐπιθυμοῦσι νὰ αὐξάνωσι τὰ ἔτη αὐτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ ἀφαιρέσωσι μίαν κἂν ἀπ' αὐτῶν ἡμέραν.

Ἡ Ἄννα ἠσθάνθη, ὅτι τὴν μεταχειρίσθησαν ὡς παιδίον, ἐρυθρίασεν ἀπὸ πείσματος, ἐνῷ ὁ Φραγκίσκος συμμεθεῖζε τοῦ γέλωτος τῶν ἄλλων.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν σκηνὴν αὐτὴν παραδοξότατον συμβάν ἐφερεν εἰς θόρυβον καὶ ἀνησυχίαν δλόκληρον τὸ ὄρυχέον. Εἰς τὸν Φραγκίσκος συνέλαβον ὠρολόγιόν τι, κατὰ πάντα ὅμοιον πρὸς ἄλλο, ὅπερ ἔφερεν εἰς περιηγητῆς, ἐπισκεφθεὶς τῇ προτεραιᾷ τὸ ἀνθρακωρυχείον· εἶδον δὲ οἱ ἐργάται τοῦτο ἐστολισμένον μὲ ἀδάμαντας καθ' ἣν στιγμὴν εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τῷ ἀφαιρ-

σας τα ένδύματα, μή δυνάμενοι νά τῷ παρέξωσιν ἄλλως τήν ἀπαραίτητον συνδρομήν εἰς τήν εὐρέθη δεινὴν θέσιν. Ἦτο πραγματικῶς ὅλως ἀπίθανον, ὅτι ἐργάτης ἀπλοῦς ἐδύνατο νά ἀποκτήσῃ τοιοῦτον λιθοκόλλητον κόσμημα διὰ νομίμων μέσων, ἐνῷ ἡ ἑτέρα ἡ ὁμοιότης του πρὸς τὸ ὠρολόγιον τοῦ περιηγητοῦ ἐδίδεν ὑπόνοιαν εἰς τὴν κρίσιν, ὅτι αὐτὸς ἔκλεψε τοῦτο ἀπ' ἐκείνου. Πρὶν ἢ δυνθῇ νά δώσῃ λόγον τινὰ ἐξηγήσεως, ὁ Φραγκίσκος συνέληφθη, ἀνετράπη, ἐδέθη καὶ κατεδικάσθη, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἀγγλων ὀρύκτων, εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ νά ὑποστῇ δώδεκα βράσιματα γαλῆς παρ' ἐκάστου τῶν παιδιῶν ὅσα ἐργάζονται παρ' αὐτοῖς. Γαλῆς, λέγετε; Ἡ φράσις πρέπει νά ἐκληφθῇ κατὰ γράμμα. Τῶντι ἀντὶ μάστιγος μεταχειρίζονται γαλῆν, ζῶσαν μὲν τὸ κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἀκολούθως γινομένην καὶ αὐτὴν θῦμα τῆς ὀδύνης, ἣν προσενεῖ. Ἡ ποινὴ αὕτη ὑπάρχει καθιερωμένη, καὶ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν γεροντοτέρων ὀρύκτων, ἡ χρῆσις αὐτῆς ἀναφέρεται εἰς τὴν πλέον μεμακρυσμένην παράδοσιν.

Ὁ Φραγκίσκος, τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον φέρων δι' ὠχρότητος τρομακτικῆς καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ στίλβοντος θυμοῦ καὶ ἀγανακτήσεως, ἀνωφελῶς προσεπάθει νά ὁμιλήσῃ καὶ ἐλευθερωθῇ τῶν δεσμῶν του. Εἰς τὰ πρόσωπα ὅλων ἀνεγίνωσκε τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν, ἣν ἀρχηγοὶ τε καὶ ὑποδεέστεροι ἠσθάνοντο, ὅπως ταπεινώσωσιν ἄνθρωπον, οὗτινος αἱ ἐπιπλήξεις ἐπλήγησαν αὐτοῦ, τόσο

ζωηρῶς. Ὅλοι οἱ ἐργάται συνήχθησαν ἤδη καὶ ἡτοιμάζοντο νά σύρῳσι τὸν ἔνοχον πρὸς ἐκεῖνον, ὅς τις ἔμελλε νά κρατήσῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν γονάτων του, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς βασάνου ὅτε ἡ Ἄννα, ὀρμήσασα εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου τῶν θεατῶν τοῦ σκληροῦ τούτου θεάματος, εἰήτησεν ἱκετεύουσα ἀκρόασιν ἐπὶ τινὰς στιγμάς.

Βλέπουσα τὸν δυστυχῆ Φραγκίσκον ὀδηγούμενον εἰς βάσανον βάρβιρον καὶ ἐπονειδιστὸν, ἡ Ἄννα ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ να λησμονήσῃ τὴν συστολὴν τῆς, τὰς προκαταλήψεις τῆς, καὶ νά μὴ σκέπτηται περὶ ἄλλου τινος ἢ διὰ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν ἀθώου ὄντος παραδιδόμενου εἰς τοιοῦτον αἶσχος καὶ ὑποβαλλομένου εἰς τοιαύτην ὀδύνην· διότι οὐδόλως ἐδίσταζεν αὕτη περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ Φραγκίσκου. Ἡ εὐρεσις τοῦ ὠρολογίου εἰς χεῖρας αὐτοῦ δὲν ἀπεδείκνυνεν αὐτῇ ἄλλο, εἰμῇ, ὅτι δὲν ἠπατάτο εἰς τὴν περὶ τοῦ Φραγκίσκου κρίσιν τῆς, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν ἧς ἀπεδέξατο πρὸς στιγμὴν τὸ ένδυμα καὶ τὰς ἐνασχολήσεις. Ἀνελογίζετο ποῖαν λύπην ἔειλε νά αἰσθανθῇ ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐάν καὶ αὕτη ἐγένετο θῦμα τοιαύτης παρεννοήσεως, καὶ ἐφρίκια ἐνθυμούμενη τοὺς γονεῖς τοῦ Φραγκίσκου. Ὁφείλομεν δ' ἄλλως νά ὁμολογήσωμεν, ὅτι οἱ γογγυσμοὶ τοῦ νέου τούτου, αἱ ἐπιπλήξεις του πρὸς τοὺς ἐργολάβους τοῦ ἀνθρακωρυχείου, ὁ θυμὸς του διὰ τὴν νοσώδη κατάστασιν, εἰς ἣν παρήτουν αὐτὸ ἐμαρτύρουν τὴν ὑπαρξίν ἀπείρου ἐν αὐτῷ

ἀγαθότητος. Διὰ τὰ δεινοπαθήματα τῶν συντρόφων του παρεπονείτο, τοῦ ἀρχηγοῦ προσεκάλει εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν καὶ πραγματικῶς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο, ἦτον ἐν τῶν χειροτέρων διατηρουμένων καθ' ἅπασαν τὴν Ἀγγλίαν. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ἀποστροφή ἦν εἰδείκνυνεν εἰς τοὺς ὀρύκτας, διὰ τὰ συνήθη αὐτοῖς ἐλαττώματα, προσέβαλλε μὲν αὐτοὺς, ἀλλὰ παρὰ τῇ Ἄννᾳ καθίστα αὐτὸν πολυτίμον. Αἰσθημα ἀδελφικὸν ἐγεννήθη πᾶντα ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς, διὰ τὸν δυστυχεῖ κατὰδικον, καὶ, στηριζομένη εἰς τὴν ἐπιβρόχην, ἣν ἐξήσκει ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν συνεργατῶν της, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ ἐάν ἐδύνατο νὰ τὸν σώσῃ. Ἡ βεβαιότης, ὅτι πράττει ἔργον ἀγαθὸν καὶ μάλιστα, ὅτι ἐκπληροῖ καθήκον ἱερὸν, πᾶν τὸ ἐφ' αὐτὴν καταβάλλουσα ὅπως ἐμπόδισεν σκληρότητα ἄδικον, ἄλλο ἴσως αἰσθημα, ὅπερ ἴσως δὲν ἐπίστευε, τῇ ἀπηγόρευε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν ἐνδοιασμὸν, ὅν τῇ προὔξεναι ἡ ἰδέα της διὰ λόγων ἀντιστάσεως εἰς τὴν ἰδέαν καὶ τὴν θέλησιν φυράματος τόσον χυδαίου.

Ἰδόντες τὴν Ἄνναν προχωροῦσαν, τὰς χεῖρας ἔχουσαν ἡνωμένας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύοντας, τῇ ἐκραζον πανταχόθεν :

— Τί θέλεις νὰ μᾶς εἴπῃς ; Μήπως ζητήσης τὴν συγχώρησιν τοῦ Φραγκίσκου ; Μὴ γένοιτο χάρις ! Μὴ γένοιτο χάρις ! ὑπάρχει ἄξιός της τιμωρίας !

— Ναί ! ἐάν ἦναι ἐνοχος· εἶπεν ἡ Ἄννα· ἀλλὰ πῶς περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ ἐπείσθητε ἐνῷ δὲν τὸν ἀφήσατε οὐδὲ κἂν νὰ ὁμιλήσῃ ; Δὲν θέλετε μόνον νὰ τὸν ἀφήσατε νὰ ὁμιλήσῃ. . .

— Διότι ἡρνήθη δικαιολογίαν οἰανδῆποτε καὶ εἰς ὅλας ἡμῶν τὰς ἐρωτήσεις ἀπεκρίθη δι' αὐθαδεῖων. . .

— Ἐάν ἀδίκως κατηγορηται δὲν δικαιούται νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ὑβριζόμενον ; Ποῦ κεῖται τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ ἡ ἀπόδειξις ; Καὶ εἶναι ἀδύνατος ἡ ὑπαρξίς δύο ὁμοίων ὥρολογίων ; Τὸ ὥρολόγιον τοῦτο εἶναι βεβαίως πολὺ πλούσιον καὶ παράδοξον πῶς εὐρίσκεται εἰς χεῖρας ἐργάτου. Ἀλλὰ δὲν δύναται ἄρα γε νὰ ἦναι λείψανον παλαιᾶς εὐτυχίας ; Ὁ Φραγκίσκος διετέλει ἄλλοτε βεβαίως εἰς κατάστασιν πολὺ διάφορον τῆς σημερινῆς. Πολύλακίς δὲν ἤκουσα ὑμᾶς αὐτοὺς λέγοντας, ὅτι ἔχει τὸ ὕψος Λόρδου μετεμφισμένου ; Καὶ ἐάν προσέτι τὸ ὥρολόγιον τοῦτο ὑπάρχῃ αὐτὸ ἐκεῖνο τοῦ χθες νοῦ περιηγητοῦ, ἄρά γε διὰ κλοπῆς μόνον μετέβηεν εἰς χεῖρας τοῦ Φραγκίσκου ; Ἀδύνατον εἶναι νὰ παρέσχεν ὑπηρεσίαν, ἀξίαν τοιαύτης ἀνταμοιβῆς, εἰς μέρος, ὅπου ἐκτίθεται τις εἰς τοιοῦτους κινδύνους ; Ἡρωτήσατε τὸν περιηγητὴν αὐτόν ; Γνωρίζετε ἐάν ἔχῃ παράπονα ; . . . Θεέ μου ! πρέπει τόσον καταπειγόντως νὰ κρίνῃ τις, εἰς τὰ φαινόμενα μόνον στηριζόμενος ; . . . Ἀναμνήσθητε μεταξὺ τῶν ἱστοριῶν, ὅσας διηγῆθην πρὸς ὑμᾶς, τὴν τοῦ ἐπὶ τῆς λαίμηττόμου θανόντος δι' ἐγκλημα, ὅπερ δὲν ἐπραξε. Μέχρι τῆς στι-

γμῆς καθ' ἣν αἱ διασαφῆσεις ἦλθον, ἠθέλατε καὶ ὑμεῖς τὸν κρίνῃ ἐνοχόν· καὶ ὁμοῦς ἡ ἀθωότης αὐτοῦ ἀνεγνωρίσθη καὶ ὠμολογήθη πάνδημος. Δὲν κατανοεῖτε τὴν λύπην καὶ τὸ μέγεθος τῆς μετάνοιας, ἣν θέλετε αἰσθανθῇ, ἐάν, μεταχειρισθέντες τὸν Φραγκίσκον διὰ τοιοῦτου τρόπου, ἀρκοῦντως σκληροῦ, ὅπως φέρῃ τὸν θάνατον, ὅπως μοὶ λέγουσι, ἐάν, λέγω, ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔλθωσι τῇ ἐπαύριον καὶ εἰπῶσιν ὑμῖν κλαίοντες : ἐφρονεῦσατε τὸν υἱόν μας, δὲν ἦτον ἐνοχος ! Τὸ ἀπίσιον τοῦτο ὥρολόγιον, ὅπερ ἐπήνεγκε τὸν θάνατον του, ἦτον ἐνέχυρον εὐγνωμοσύνης τοῦ περιηγητοῦ, οὗτινος ἔσωσε τὴν ζωὴν ὁ Φραγκίσκος, διακινδυνεύων τὴν ἐδικήν του.

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἄννα προσέθηκε καὶ ἄλλους πειστικωτέρους. Ἐν τούτοις μὴδὲ τὰς προσταθείας τοῦ ἀγαθοποιοῦ πνεύματος τοῦ ὀρυχείου καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἐργατῶν ἐπιβροχῆς του, ἀμφιβάλλεται ἐάν μόνον ἡ Ἄννα κατάρθρωσε τὴν σωτηρίαν τοῦ Φραγκίσκου. Ἐνῷ αὐτὴ ὠμίλει οἱ προϊστάμενοι ἔκαμνον τὰς σκέψεις των. Πρὸ πάντων ὁ ἐργολάβος, ἀνακαλῶν εἰς τὴν μνήμην του διὰ ποίων φράσεων τῷ ἐσύστησαν τὸν νέον τοῦτον, ἐσκέφθη, ὅτι, ἐάν ἔφινε νὰ ὑποστῇ αὐτὸς τιμωρίαν, ὅποίαν ἠπέλουν ἤδη κατ' αὐτοῦ, οὐ μόνον ἤθελε συγχισθῇ μὲ τὸν ἰδιοκτήτην αὐτόν, ἀλλ' ἤθελεν ἐκτεθῇ προσέτι εἰς σπουδαίαν ὑπόθεσιν, ἐάν, ὡς πολλάκις ὁ ἴδιος ὑπόπτευσεν, ὁ Φραγκίσκος ἀνῆκεν εἰς κλάσιν κοινωρικὴν ἀνωτέραν. Ἡ τιμωρία, ἣν ἐζήτηον νὰ τῷ ἐπιβάλωσιν, ἦτο πράξις παράνομος καὶ ἀπεχθής. Τέλος λοιπὸν, χάρις εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν προϊσταμένων, εἰς τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν γυναικῶν καὶ τινων ἐργατῶν, ἐφ' ὧν προὔξεναι ἐντύπωσιν ὁ λόγος τῆς Ἄννης, κατάρθρωσαν νὰ ἀποσπᾶσιν τὸν Φραγκίσκον τῶν χειρῶν τῶν συντρόφων του, ὑποσχόμενοι νὰ τὸν παραδώσωσιν ἀδιακρίτως καὶ ἄνευ ὅρων εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς δικαιοσύνης των, ἅμα αἱ ληφθεῖσαι πληροφορίαι ἀποδείξωσι τὴν ἐνοχὴν του.

Καθ' ἣν στιγμήν τὸν μετέβαλον, ὁ Φραγκίσκος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τῷ ἀφαιρέσωσι τὸ φέμωτρον. Ἡ ἀδημονία του ἐφαίνετο καταπεπαυμένη, τῷ ἔδωκαν ὅ, τι ἂν ἐζήτηι. Τότε, μεγάλην καταβαλὼν προσπάθειαν, διότι ἡ γλώσσα του, ξηρανθεῖσα ἀπὸ τοῦ πυρετοῦ, δὲν ἐδύνατο οὐδὲ ἤχον νὰ ἀρθρώσῃ, εἶπε τῇ Ἄννῃ.

— Παιδί μου . . . ἕνεκά σου . . . συγκατανεύω εἰς ἐζήγησιν . . .

Ἀλλ' ἐνῷ ὠμίλει οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἠλλοιώθησαν καταπληκτικῶς καὶ ἡ ὄψις του κατέσσι ὀλοπόρφυρος. Ἐφερε βιαίως τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ὡσεὶ ὑπέστη πόνον ἔκτακτον, καὶ ἔπεσεν ὑπτίος, ἑστερημένος αἰσθήσεως. Ἡ Ἄννα ἐξέβαλε κραυγὴν φρίκης· οἱ ἐργάται, ἐμβρόντητοι, ἐθεώρουν ἀνησυχῶς ἀλλήλους· καὶ ὁ ἐργολάβος, ὁ μᾶλλον παρ' ὅλους

αποθνήσκεις, ἔσπευσε νὰ μεταφέρει τὸν Φραγκίσκον ἐκτὸς τοῦ γαιανθρακωρυχείου.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἀπέδειξε, ὅτι ἡ ἀλήθεια εὗρε-
θη πρὸς τὴν παιδικὴν μερίδα. Τῇ ἐπαύριον οἱ
προϊστάμενοι ἀνήγγειλον, ὅτι τὸ ὠρολόγιον πο-
σῶς δὲν ἐξηλθε τῶν χειρῶν τοῦ περιηγητοῦ. Ὁ
Φραγκίσκος, διὰ πολλοῦ κόπου ἐπανακάμψας εἰς
τὴν ζωὴν, ἐδικαιώθη πληρέστατα· ἀλλ' ἀγανα-
κτήσας διὰ τὴν διαγωγὴν τῶν συντρόφων του
δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπανέλθῃ πλέον ἐν τῷ μέσῳ
αὐτῶν.

Ἡ Ἄννα μόνη ἐδέχθη τὸν ἀποχαιρετισμὸν αὐ-
τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως του.

— Θάρρει! τῇ εἶπεν εἰσέτι. Θάρρει, ἡρώτιδόν
τέκνον! πλησιάζεις εἰς τὸ τέρμα, καθὼς πλησιάζ-
ω καὶ ἐγώ. Μετ' ὀλίγον θέλεις μάθει τίς εἰμι
καὶ τίني τρόπῳ ἐξαγοράζω τὴν εὐγνωμοσύνην μου
καὶ ἐκπληρῶ τὸ καθήκον μου.

Ε. ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ. ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ.

ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ Φρα-
γκίσκος ἐξεπλήρωσε τὴν πολλάκις ἐπαναληφθεῖ-
σαν ἀπειλήν του, τοῦ νὰ ἀναφέρῃ ἀπὸ τὸν ἰδιο-
κτήτην τοῦ μεταλλείου τὰς καταχρήσεις, ὧν ὑ-
πῆρξε μάρτυς· διότι, ὀλίγον μετὰ τὴν ἀναχώ-
ρησίν του, ἤλθον ἐπίτροποι, ἐντελὴν φέροντες τὴν
ἐπιθεώρησιν αὐτοῦ. Ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἔφερε τύ-
πον εὐμενείας· διότι ἤρχοντο νὰ πληροφορηθῶσιν
ὅπως βελτιώσεις ὑπάρχον δυνατόι ἐν τοῖς σκο-
τεινοῖς αὐτοῖς ὑπογείοις καὶ ποῖα μέτρα ἐδύνα-
το νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἐλάττωσιν τῶν κινδύνων,
τῶν ἐν αὐτοῖς διαιτωμένων. Καὶ μ' ὁλοντοῦτο ἡ
ἐμφάνησίς των ἐπήνεγκε γενικὴν δυσἀρέσκειαν.
Ὁ ὀρύκτης θεωρεῖ ἑαυτὸν τυραννόμενον, ὁσάκις
τὸν ὑποχρεοῦσιν εἰς προφυλάξεις παραλλασσοῦσας
τὸν ῥυθμὸν τῆς ζωῆς του. Προτιμᾷ νὰ ταλαν-
τεύηται μετὰ ζωῆς καὶ θανάτου, ὑπὸ ὄγκον
βράχου ὑπὲρμεγέθη, ὅστις πίπτων δύναται νὰ
τὸν κατακερματίσῃ, παρὰ νὰ ἐνοχληθῇ ἀνορθῶν
τοῦ πασάλου πρὸς φύλαξιν του κατὰ κινδύ-
νον, μετ' οὐ κατέστη πλέον οἰκεῖος, μέχρι παρὰ-
τόλμου.

Οἱ ἐπίτροποι ἐγένοντο δεκτοὶ διὰ τρόπον, πεί-
σαντος αὐτοῦς, ὅτι ὀλίγα ἔσονται τὰ ἐκούσια ἀ-
ποτελέσματα τῆς ἐπιθεωρήσεώς των· ἄλλως ἐ-
νόησαν ἀμέσως, ὅτι ἡ ἐπιθεωρήσις των θέλει τοῖς
φανῇ καθήκον λίαν ἐπίπονον, οὐ μόνον ἔνεκα τῶν
δεινῶν, ὧν ὑπῆρξαν μάρτυρες, ἀλλὰ προσέτι καὶ
ἔνεκα τῶν κινδύνων, εἰς οὓς ἐξετίθεντο, τοιαύτην
ἀναλαβόντες ὑπηρεσίαν. Εἰς τούτων ἐν τῇ ἀναφο-
ρᾷ ἐκθέσει του ἀνήνεγκεν οὕτως τὰ γενόμενα.

« Ὀφείλον νὰ ἔρπω ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν
γονάτων ἐντὸς στενωπῶν σμικροτάτων, μὲλις εἴ-
κουσι δακτύλων ὕψους. Εἰς τινα μέρη τὸ στῆθος
μου ἤγγιζε τὸ ἔδαφος καὶ κατὰ λέξιν ἐβιάδιζον,
ὥς χελώνη, ὅπως φθάσω εἰς τὸ ἄκρον τῶν ἐρ-

γασίων. Εἰς μίαν τῶν διαβάσεων τούτων ἤνα-
γασθην νὰ συρῶ τοιοῦτοτρόπως εἰς διάστημα
χιλίων ὀκτακοσίων μέτρων. Ἄλλως ὅμως ἐσυρ-
μην ὑπὸ ὀρύκτου, καθήμενος ἐπὶ τραπέζης χθα-
μαλῆς ἐπὶ τεσσάρων τροχῶν κειμένης, ἔχων τὴν
κιχλὴν καὶ τοὺς πόδας προκύπτοντας, ἐτέρωθεν
καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῆς ιδέας, ὅτι εἰς τῶν βρά-
χων, τῶν προκυπτόντων τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἡμῶν
ἐδύνατο ἢ νὰ σχίσῃ τὸ δέρμα τοῦ κρανίου μου ἢ
νὰ κατασυντρίψῃ τὰς κνήμας μου. Καὶ ὅμως ὠ-
φείλαν νὰ κρύπτω πάντα φόβον· διότι οἱ ὀρύκται
τότε διεσκέδαζον μὲ φόβον, ὅν δὲν ἠσθάνοντο
αὐτοὶ, καὶ ἐπνύζανον τὸν κίνδυνον διὰ πα-
ρατόλμων καὶ περιφόβων ἀστειοτήτων. Οὕτω ἡ-
ναγκάσθην νὰ ἀποσπᾶσω τῶν χειρῶν τοῦ ὁδηγοῦ
μου τὸν Δάβειον λύχον, καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος,
εἰς λίαν ὑποπτον μέρος, ἠτοιμάζετο νὰ τὸν ἀ-
νοίξῃ καὶ θέσει οὕτω εἰς ἄμεσον συναφὴν τὸ πῦρ
μετὰ τοῦ αἰθέρος.

« Ἄλλος τῶν συναδέλφων μου εἰδοποιήθη, ὅτι
ὀφείλει νὰ κρατῇ τὸν λύχον του ἀκριβῶς εἰς τὴν
ζώνην τοῦ στήθους του, διότι ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν
του μὲν εὕρισκετο στρώμα φωσφορικῶν δαδῶν εἰς
τοῦς πόδας του δ' αἰθερίου ἀτμοῦ· μόνον δὲ τὸ
ἐν τῷ μέσῳ στρώμα τοῦ ἀέρος ἦτο πνευστόν.

« Ἐπὶ τέλους εἰς τρίτος, ὅστις ἀναμφιβόλως
ὑπέδειξε φόβον τινα, ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον ἀ-
στειότητος, λίαν συνήθους ἄλλως παρὰ τοῖς με-
λανοῖς γελωτοποιοῖς τῶν ἀνθρακωρυχείων. Διότι
ἐπλήρωσαν τὸ στόμα αὐτοῦ δι' ἱκανῆς ποσότητος
φλογιστικοῦ αἰθέριου, καὶ διὰ τοῦ φουσηματος ἀνῆλ-
ψαν αὐτόν· οἱ θεαταὶ τῆς θελκτικῆς ταύτης ἀστειό-
τητος ἐγέλασαν μέχρι κόρου, προσδεδεμένοι
αὐτόν. »

Οἱ ἐπίτροποι λοιπὸν, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται,
συνεχάρησαν ἀπὸ καρδίας ἀλλήλους, ὅτε εὕρεθη-
σαν ἐκτὸς τοῦ μεταλλείου, διαφυγόντες οὐ μόνον
τοὺς φυσικοὺς καὶ ἀναποφεύκτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς
ἐκ προθέσεως πλαττομένους κινδύνους, ἀστεϊσμοῦ
χάριν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔμαθον, ὅτι ἀληθῶς ἀπὸ
τριχὺς ἐζηρητήθη ἡ σωτηρία των. Διότι ἐν τέταρ-
τον ὥρας δὲν παρήλθεν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν
ἀναβάσεώς των, καὶ εἴτε ἐκ περιστατικοῦ ὅλως
φυσικοῦ, εἴτε ἔνεκα τῶν πρὸς διασκέδασιν γενο-
μένων ἀνοήτων ἀστεϊσμῶν, συνέβη τὸ ἀκόλουθον
θλιβερὸν περιστατικόν.

Τὸ ὠρυχεῖον ἐπληροῦτο κινήσεως καὶ θορύβου·
ὠμίλου περὶ τῶν ὀχληρῶν ξένων, τῶν ἐπισκεφθέν-
των αὐτοῦς, ἐγέλων διὰ τοὺς φόβους, οὓς ἐδοκίμα-
σαν οὗτοι, ὅτε ἐν τῷ ἅμα εἰς πλείστας τῶν σοῶν
διεχύθη ὁσμὴ ἐξαιρέτου εὐωδίας, παρεμφερῆς τῇ
εὐωδίᾳ τῶν πολυτιμωτέρων καὶ σπανιωτέρων ἀν-
θέων. Οἱ νέοι ἐργάται, ἐκπληκτοὶ, ἀνέπνεον μεθ' ἡδονῆς τὴν ἐλαφρῶς εὐοσμὸν αὐτὴν αὔραν.

— Τί τρέχει; μήπως οἱ κύριοι οὗτοι, εἶπεν εἰς
αὐτῶν, ἀπώλεσαν φιὰν τινα πολυτίμου ἁρώ-
ματος;

Ἐνῷ οὗτοι ὠμίλου, δύο ὀρύκται, ἐμπειρότεροι,

ὥχρισται, θεωροῦσιν ἀλλήλους καὶ παραιτοῦσι τὰ ἐργαλεῖά των. Εἷς αὐτῶν ζητεῖ νὰ κραυγᾷ, ὅτε ὁ ἕτερος τῷ ἐπιβάλλει σιωπὴν.

— Σιώπησον! φύγωμεν! τῷ εἶπε πρὸς τὸ ὡτίον. Μὴ εἰδοποιήσωμεν τοὺς δυναμένους νὰ φιλονεικήσωσιν ἡμῖν τὰ μέσα τῆς σωτηρίας.

Καὶ οἱ δύο, πλήρεις τοῦ ἐγωῖσμου ὃν ἐμπνέει ἡ φρίκη, μακρύνονται σπεύδοντες χωρὶς νὰ φανερώσωσι τὸν κίνδυνον, ὁρμῶσι πρὸς τὸ φρέαρ τοῦ ὄρυχειοῦ καὶ ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐνῶ οἱ ἀφελῆντες, ἀγνοοῦντες τὸν κίνδυνον, ὃν κατ' αὐτῶν ἀπειλοῦσιν αἱ δηλητηριασμένα αὐταὶ ὁσμάι, πίπτουσι νεκροὶ θανάτῳ αἰφνιδίῳ.

Συγχρόνως, ἀλλ' εἰς ἕτερον τοῦ ὄρυχειοῦ μέρος ἐν παιδίον ἔβλεπεν ἐρχομένην πρὸς αὐτὸ σφαῖραν ἀέρος φωτοβόλου, περιβεβλημένην δικτυωτῇ τινι πλέγματι, θαυμάζον θεωρεῖ τὸ μυστηριώδες αὐτὸ φαινόμενον, ἐκτείνει τὴν χεῖρα, ὅπως ἐγγίσῃ τὸ λαμπρὸν τοῦτο σχῆμα, ὅπερ περὶ αὐτὸ πλανᾶται εἰς τὸ σκότος, ἀλλ' αἰφνης ῥήγνυται, σκορπίζει τοὺς κεραυνοὺς, οὓς περιέχει καὶ δι' ἐνὸς καὶ μότου κτύπου θανατοῖ· τὸν ἄφρονά καὶ πάντας τοὺς περικυκλοῦντας αὐτόν. « Φλόγες καὶ λάμψεις ἀποτρόπαιοι πληροῦσι τότε τὸ ὄρυχειον. Τὸ αἰερίον, σκορπισθὲν, ὡθεὶ πρὸ αὐτοῦ κεραυνώδεις σιφῶνας φλογεροῦ ἀέρος, οἵτινες περιβάλλουσι, ξεσχίζουσι, κατακαίουσι πᾶν τὸ προστυχόν, κλονίζουσι τοὺς βράχους, ἀποσπᾷσι θόλους, τρομερὰ τμήματα γρανίτου καὶ τέλος, φθάνοντες εἰς τὸ φρέαρ, ἐκβάλλουσιν ὡσεὶ ἀπὸ στομίου ἡφαιστείου, ἐξεμῶντες φρικῶδες μίγμα καπνοῦ, πετρῶν, ἀνθρώπων καὶ ζώων κατακερματισμένων.

« Ἡ τρομερὰ αὐτῇ ἐκρηγῆς προῦξήνησεν οἶον εἰς σμὸν καὶ ἐσεισε τὸ ἔδαφος εἰς διάστημα ἐπέκεινα τοῦ μιλλίου. Νέφος καπνοῦ ὑψώθη εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐπῆνεγκε σκότος ὁμοιάζον τὸ σκότος τοῦ λυκαυτοῦς.

« Ἀμα ἡ ἐκρηγῆς ἀντήχησε οἱ συγγενεῖς τῶν ὀρύκτων ἔτρεξαν σωρηδὸν πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ ἀνθρακωρυχειοῦ. Ἡ ἀνελκυστικὴ μηχανὴ, κινουμένη διὰ ἀκρίβειας καὶ ταχύτητος θαυμασίας, ἀνήγαγεν εἰς τὸ φῶς τριάκοντα δύο ἄτομα, ἐν οἷς καὶ τρία παιδιά, ὧν τὰ δύο ἀπέθανον μετὰ τινος ὥρας. Αἱ φωναὶ, αἱ σπασμωδικαὶ κινήσεις, οἱ κλαυθμοὶ τῶν παρισταμένων ὑπάρχουσιν ἀπερίγραπτοι. Ἐκεῖνοι, εἰς οὓς ἀπεδόθησαν σῶσι καὶ ὑγιεῖς οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι των, ἐφαίνοντο πάσχοντες ἐπίσης διὰ τὴν ἐξοχὸν εὐχαρίστησίν των, ὅσον πρότερον ἐπάσχον διὰ τὴν βίαιαν λύπην, ἀφ' ἧς τοὺς ἐξήγαγον· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπῆρχον ἐλάχιστοι τὸν ἀριθμόν.

Νέον ὁμως ἐπεισόδιον ἐπληρῆσε τὴν ἀπαξίαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ ἀποτροπαίου τούτου δράματος.

Ὁ Ἰδάρ, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους, ὁ Ἰδάρ εἰς τὸν ὁποῖον ἡ φρίκη καὶ τὰ κλυματά τῆς ἀσθενοῦς Ἰωάννας, ἐφανέρωσαν αὐτῷ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ προτιμηθέντος τέκνου του· καὶ τὸν τρομερὸν κίνδυνον εἰς ὃν ἐξέτεθη. Ἡ

ἀπελπισία ὥπλισεν αὐτὸν διὰ δυνάμειος ἱκανῆς νὰ τὸν σύρῃ μέχρι τοῦ τόπου τοῦ ὁλέθρου. Μεμεθυμένος ἐκ λύπης, σχεδὸν παράφρων, ζητεῖ διὰ τῶν βλεμμάτων τὴν κόρην του καὶ τὴν ἀπαιτεῖ ἀπὸ παντός τοῦ περικυκλοῦντος αὐτόν. Ἡ Ἄννα δὲν εὐρίσκεται ἐν τοῖς περιωθεῖσι. Οὐδεὶς γινώσκει τί ἀπέγεινε.

Ὁ πατὴρ ζητεῖ τότε μὲ δύναμιν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μὲ μανίαν, νὰ καταβῇ μόνος εἰς τὸ μεταλλεῖον. Ἀπωθεῖ, σχεδὸν καταρῶμενος, τὴν Ἰωάνναν, ζητοῦσαν ν' ἀντιτείνῃ εἰς κίνημα οὕτως ἐπικίνδυνον· ἀλλ' ὁμως ἐπὶ τέλους οἱ πάντες ἐνδίδουσιν εἰς τὴν δέσπιν τοῦ Ἰδάρ. Πλείστοι ἐνδιαφέρονται νὰ μάθωσιν ἐάν οἱ ἀτυχεῖς, οἱ ταφέντες ζῶντες, εἰσὶ δεκτικοὶ βοηθείας καὶ συνδρομῆς. Ὁ Ἰδάρ καταβαίνει.

Εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτου σκότους. Ἀπαίσιος ὁσμὴ πληροῖ τὸν περὶ αὐτὸν ἀέρα. Προχωρεῖ ψηλαφῶν καὶ κράζων δυνατὰ, ὅσον ὁ πνιγμὸς τοῦ ἀέρος τῷ συγχωρεῖ. Τέλος διακρίνει μικρὴν λάμψιν, φλόγα, καὶ ἀναγνωρίζει, ὅτι τὸ τυφλοῦν καὶ πνίγον αὐτὸν εἶναι πυκνότητος καπνός. Τὸ ὄρυχειον πυρποληθὲν δὲν παριστάνει πλέον ἄλλο ἢ ἄπειρον ἀνθρακίαν. Ἀδιαφορεῖ! Θέλει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸν ἄδην αὐτόν· ἀλλὰ φεῦ! πίπτει καταβεβλημένος ὑπὸ τῶν παντοίων σωματικῶν καὶ ψυχικῶν συγκινήσεων, τῶν λυμαινομένων αὐτόν. Δύο τῶν ὀρύκτων, ἐνδίδοντες εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς Ἰωάννας, κατέβησαν, ἵνα τοῦ σώσωσι τὴν ζωὴν ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὴν καταβασίν του. Ἀνεβίβασαν μετ' ὀλίγον αὐτόν, ἀναίσθητον ὅλως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἤνεγκον τὴν φρικτὴν ἀγγελίαν, ὅτι πᾶσα ἐλπίς συνδρομῆς καὶ βοηθείας ἀπωλείσθη διὰ τοὺς μὴ περιωθέντας ἤδη, καὶ ὅτι μόνον κατορθωτὸν πρὸς κατασβέσιν τῶν ἀναμμένων ἀνθράκων, ὑπῆρχεν ἡ κλείσις τοῦ στομίου.

Κατάραι, κραυγαὶ φοινικαὶ καὶ συμπτώματα τῆς πλέον ἀπελπιστικῆς ἀντιστάσεως ὑπεδέχθησαν τὴν τοιαύτην πρότασιν. Αἱ χῆραι, τὰ ὄρφανά, οἱ πατέρες τῶν ἀτυχῶν θυμάτων, ἤθελον νὰ μείνωσι παρὰ τὰ ἀχνίζοντα στόμια τῶν φρεάτων, ἐλπίζοντες, ὅτι κρυγὴ τις ἤθελε πληῖξει τὰ ὠτά των... Σιγὴ νεκρώσιμος ἐπεκράτει εἰς τὸ βάρηρον.

Μ' ὅλην ὁμως τὴν ἀντίστασιν ἐτοιμάζοντο νὰ σφαλίσωσι τὰς πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς ἠνωγμένας αὐτὰς φύσας, ὅτε ἀνέλπιτος ἐμφάνησις ἀεχαιτίος τοὺς προετοιμαζομένους καὶ ἐπανήγαγε μικρὰ ἐλπίδα εἰς τὰς ψυχάς.

Ὁ Φραγκίσκος ἐφάνη αἰφνης εἰς τὸν τόπον τῆς συμφορᾶς. Δὲν ἔφερε πλέον τὸ ἐργατικὸν ἐνδυμα, ὡμίλει ἐπιτακτικῶς καὶ ἀμέσως ἔμαθον, ὅτι εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐκρύπτετο αὐτὸς τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ὄρυχειοῦ.

Ἡ δὲ ἐχαρίτησαν τὴν ἐμφάνεισίν του διὰ γενικῶν ἀνευφημιῶν, αἵτινες ἐδιπλοασπασθήσαν, ἀνατὸν ἤκουσαν ἐκφράζοντα τὴν ἀπόφασιν τῆς κατα-

στροφῆς τοῦ ὄρυγξου δλοκλήρου μάλλον ἢ τὴν ἐπιστόμησιν τῶν φρεάτων, ἐνόσφ καὶ ἡ ἐλαχίστη ἔμεναν ἐλπίς τῆς σωτηρίας ἔστω καὶ ἐνὸς μόνου ἐργάτου.

Πλῆθος ἀνθρώπων, φερόντων τὰ ἀνάγκαια ὅλα πρὸς σωτηρίαν τῶν δυστυχῶν τούτων, συνάδευσε τὸν Φραγκίσκον. Πρῶτος δίδει τὸ παράδειγμα τῆς ἀφοσιώσεως καὶ καταβαίνει εἰς τὸ ὄρυγεῖον. καταγινόμενος, νὰ περιορίσῃ πανταχόθεν τὸ πῦρ (1) καὶ νὰ ἀνοίξῃ τοῦς σωρούς ἐκείνους, ὅσοι ἔφραττον τὴν εἰσόδον τῶν στοῶν, ὅπου εὔρον ὧς εἰς ἄστυλον ὅτους ἐζήτουν.

Ἡ πυρκαῖα δὲν εἶχεν ὁσπν ἐφαντάζοντο ἔκτασιν, ἀλλ' αἱ πτώσεις τοῦ χρώματος ὑπῆρχον φρικώδεις. Μετὰ ἀπεριγράπτους κόπους καὶ χάρις εἰς τὴν τύχην τὴν ὀδηγήσασαν εὐτυχῶς τὰς ἐρεῦνας, κατάρθωσαν νὰ φθάσωσι μέχρις ἐκείνων οὐ; ἐζήτων νὰ σώσωσιν ἀπὸ τοῦ θανάτου.

Πλῆθος αὐτῶν ἀπῆλθον καὶ πολλοὶ δὲν ἐδεῖκνουν σημεῖτα ζωῆς ἐνεκα τῶν πληγῶν τῶν ἄλλ' ἢ τὴν τύχην ὅλων ἐγένετο γνωστὴ ἐπὶ τέλους, ἐκτὸς ἐνὸς καὶ μόνου προσώπου... τῆς Ἀννης!..

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 59.)

Ὅτε ἡ κυρία Δενοῦερν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον κῦχαριστήθη ἅμα καὶ ἐθαύμασεν εὐροῦσα τὸν ἱατρόν... εἶχεν ὑποθέσεις τινὰς εἰς Ἀυὸν καὶ ἦλθε νὰ μάθῃ περὶ τῶν φίλων του. Ἡ κυρία Δενοῦερν τοῦ διηγήθη μ' ὅλην τὴν προθυμίαν νοεράς ἐντυπώσεως, πᾶν τὸ ὅποιον συνέβη εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῶν Φουρδιέρων.

— « Ἰδοὺ λυπηρὰ σύμπτωσις, εἶπεν ὁ ἱατρός.

— Σύμπτωσις! ἐφώναζεν ὁ Λεωνῆς μ' ὅλον τὸ ἀνερέθιστον τοῦ πάθους του, εἶναι μία συνάντησις θαυματουργὸς διαταχθεῖσα παρὰ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ,

— Ὡ! δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τούτου, ἀπεκρίθη ὁ ἱατρός ὑποτονόρσις ἐντὸς τῶν ὀδόντων του εἰς τοῦτον τὸν τόπον ὑπάρχουν τέσσαρες γυναῖκες πρὸς ἓνα. Τοῦτο εἶναι μία ἀτυχία. Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸ ἀκροχειρίδιον τοῦ Λεωνῆ εἶπε μεγαλοφώνως ὁ σφυγμὸς ἀνήσυχος... ἄτακτος... σκληρὸς... θερμαινόμεθα εἰσέτι. Πρέπει νὰ κλιθῇ, τέκνον μου. Ἐγὼ θὰ συνδιαλεχθῶ ὀλίγον μετὰ τῆς μητρός σου.

Ὁ Λεωνῆς ἀνεχώρησε, ὁ καλὸς ἱατρός ἔλαβε λεπτομερεστέρας ἐκθέσεις παρὰ τῆς Κ. Δενοῦερν

(1) « Ὅτε τοιαύτη πυρκαῖα ἐκραγῇ πρέπει νὰ τὴν περιορίσωσι διὰ τείχων ἐκ χρώματος καὶ κεραμικοῦ ἀργίλου».

διὰ νὰ δυνήθῃ τέλος νὰ μάθῃ ὅποια ἦτο ἡ νέα αὕτη ἡ ὁμοιάζουσα τὸσον δυστυχῶς τὴν Παρθένον Μαρίαν.

Ἡ Κ. Δενοῦερν ἐφώναξε « εἰπῆτε τὸσον εὐτυχῶς! Διότι ὁ υἱός μου δὲν ἤθελε τὴν νυμφευθῇ. Νομίζω ὅτι εἶναι γάμοι γεγραμμένοι ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν πᾶσι τῇ αἰωνιότητι.

» Ἀμήν! ἀπεκρίθη ὁ ἱατρός λαμβάνων τὴν ῥάβδον καὶ τὸν πῖλόν του.

Ὅτε ὁ δόκτωρ... ἐπανῆλθε παρὰ τῇ Κ. Δενοῦερν εἶχεν ὕψος τὸσον σοβαρὸν ὥστε αὕτη κατετρόμαξεν.

— Ἀ! ἱατρε, εἶπε, εἶμαι βεβαία ὅτι τίποτε δὲν ἐμάθετε.

— Δὲν ἦτο δύσκολον, ἀπεκρίθη, νὰ μάθω ποία εἶναι ἡ νέα κόρη τὴν ὅποιαν ἀπνητήσετε χθές.

— Τότε εἶναι αὕτη κόρη πτωχῆς οἰκογενείας καὶ ὀλίγον τιμίας!

— Τοῦναντίον οἱ γονεῖς τῆς εἶναι εὐκατάστατοι καὶ καλῆς θέσεως.

— Εἶναι λοιπὸν κακοαναθρεμμένη, κακοῦ χαρακτῆρος!

— Οὐδαμῶς, εἶναι εὐεῖδης...

— Διατὶ ἔχετε τοῦτο τὸ καταπεπληγμένον ὕψος! Ἀ! θεέ μου εἶναι πεπρωμένον.

— Ὅχι, ὄχι! χιλιάκις ὄχι! Πρὸς τί τὸ ὄφελος νὰ κάμετε χιλιάδας ὑποθέσεων ἀντὶ νὰ μὲ ἀκούετε ἡσύχως Ἀκούσете. Ἡ νέα κόρη εἶναι δέκα πέντε ἐτῶν, κατέχει πᾶν τὸ ἀνῆκον εἰς τὸν υἱόν σας. Ἀλλ' εἶναι στηθική.

— Ἀ! δυστυχὲς τέκνον μου! ἐστέναξε κλαίουσα ἡ κυρία Δενοῦερν.

— Ἐλθέ! εἶπεν ὁ ἱατρός ἐγειρόμενος ἐκ τῆς καθέδρας του καὶ λαμβάνων ὑπερμεγεθὲς ῥόφημα ταμβάκου, διότι δὲν εὐαρστοῦμαι νὰ σᾶς βλέπω δακρυρροοῦσαν διὰ νέαν πάσχουσαν ἐκ πνευμονικῆς φυματώσεως. Τὶ διάβολο! Τοῦτο βλέπομεν καθ' ἑκαστην! Ἄλλως δὲν πρόκειται νῦν ποσὼς περὶ αὐτῆς ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ Λεωνῆ σας, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ἀπαγάγωμεν ἀπ' ἐδῶ τὸ ὀγληγορώτερον.

— Βεβαίως πρέπει νὰ ἐπιστρέψετε εἰς Χαλάν, παρευθὺς.

— Ὅχι, ὄχι, διότι θὰ διαλογίζεται ἐκεῖ τὴν μάιναν του. Ἐχει ἀνάγκην σκαναστροφῶν. Φέρετέ τον εἰς τὰ λουτρά τῆς Αἰγῆς.

— Ἀ, θεέ μου, ἱατρε, εἰς τὴν Σαβόννη!

— Ἀναμφιβόλως εἰς τὴν Σαβόννην. Τὶ σᾶς κάμνει τοῦτο, ἐάντ' ἵνα ἀναγκαῖον εἰς τὸν υἱόν σας. Πηγαίνομεν, τοῦτο συμφέρει, ἐπανερχομαι νὰ γευματίσω μεθ' ὑμῶν μετὰ μίαν ὥραν. Ἀπὸ τοῦδε ἐτοιμάσετε τὸν Λεωνῆν, εἰπέτε του ὅτι εἶναι πολὺ νέος νὰ νυμφευθῇ ὅτι γνωρίζετε τὸ ὄνομα καὶ τὴν οἰκογένειάν τῆς δεσποσύνης καὶ ὅτι τὰ πάντα θέλουν διορθωθῇ μετὰ καιρὸν, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του ἄλλ' ὅτι ἀναχωρεῖτε ταύτην τὴν πρωτὴν εἰς τὰς πέντε ὥρας, διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ διαπλέοντος τὸν Ῥοδανόν ».